

Lajtaváryné Benedek Zsuzsi¹

A ZRÍNYI IFJÚSÁGI KÖR BUENOS AIRESBEN

Abstract

In Argentina the Zrínyi Youth Circle has operated as a weekend Hungarian school since 1952. Thousands of miles away from Hungary, its volunteer teachers promote a love for Hungary and its language in their students while passing on Hungary's cultural heritage. In spite of having operated for the past 63 years, the Circle faces growing challenges: how should Hungarian as a Second Language be taught to children? What curriculum, approaches, materials should be used? How to encourage students to speak Hungarian? What is our aim: to teach Hungarian, or to enable students to love their Hungarian heritage and be proud of knowing Hungarian? How is all this to be attained at a weekend Hungarian school, 14,000 kilometers away from Hungary?

Keywords: *weekend Hungarian school, Hungarian education for children, Hungarian as a Second Language, Hungarian culture and Hungarian school in Argentina, Argentinian- Hungarian school*

Kulcsszavak: *hétvégi magyar iskola, magyar tanítás gyermekeknek, magyar mint idegen nyelv, magyar kultúra és magyar iskola Argentínában*

„Bennünket ideállítottak, állunk!” (Sík Sándor: *Az acélember*)

2014-ben, alapítása után még hatvan évvel is működik Buenos Airesben a hétvégi magyar iskola, a Zrínyi Ifjúsági Kör. Még mindig jár 50 gyermek óvodás kortól középiskolás korig. Még mindig vannak önkéntes önzetlen tanárok, akik hajlandóak időt szánni a tanításra egy szombati napon, mert ők is úgy érzik, hogy fontos a magyar nyelvet megtartani, ápolni, tovább adni.

Igen ám, de a körülmények nagyon megváltoztak. 15 évvel ezelőtt még folyékonan beszélt mindenki magyarul, simán lehetett mesélni a magyar történelemről, lehetett verseket elemezni, lehetett magyarul olvasni, beszélgetni. Sajnos a beolvadás tény, van, bekövetkezik. Mindent megteszünk, hogy lassítsuk a folyamatot, de tény, hogy spanyol környezetben élünk, a spanyol nyelv dominál, azt használjuk folyton, azt halljuk, azon tanulunk, dolgozunk, kommunikálunk állandóan. Generációról generációra

¹ Lajtaváryné Benedek Zsuzsi a Zrínyi Ifjúsági Kör, Buenos Aires-i magyar iskola tanfelügyelője, és az ECL Buenos Aires-i Nyelvvizsgaközpont magyar mint idegen nyelv vizsgáztatója; susanabenedek@gmail.com

csökken a nyelvtudás, csökken a szókincs, csökken a magyar öntudat, csökken a vágy vagy a szükség, hogy tudjunk magyarul.

Ma olyan gyermekek járnak az iskolába, akik már nem beszélnek magyarul, vagy *csak* egy kicsit beszélnek, vagy esetleg csak értenek, és legrosszabb esetben egyáltalán nem tudják a nyelvet. Olyan gyermekek, akiknek a családjában vagy valamelyik szülő, vagy valamelyik nagyszülő magyar, tehát vegyes házasságokból származnak. A szülők rendszerint dolgoznak, így nincs idő arra, hogy magyarul beszéljenek hozzájuk, vagy tanítsák őket. Ebben a rohanó világban sajnos sokan csak munkára, pénzkeresésre szánnak időt, azt elfelejtik, hogy vannak más értékek is, amelyeket fontos lenne megőrizni és ápolni.

Munka a hétvégi magyar iskolában – csoportok

Eddig magyarországi elemista könyvekkel dolgoztunk. Ezeknek a szókincse sokszor nehéz volt, de a tanárok számára ezek a könyvek mégis hasznosnak bizonyultak. Ma azonban bajban vagyunk, már nem tudjuk ezeket a könyveket használni. A magyart idegen nyelvként kell tanítanunk, az anyagot a diákokra kell szabni. Ez óriási gondot jelent, mivel több szintről van szó, és minden szintnek más az igénye, és nem csak nyelvi szintek, hanem korosztályok szerint is differenciálnunk kell. Megpróbálom összefoglalni:

Szülő csoport

A diákok 6-7 éves gyermekek. A gyerekek 90%-a vegyes házasságból jön, az apa a magyar származású. Egy kislánynak a nagymamája beszél magyarul. Ezek a gyerekek otthon nem használják a magyar nyelvet. Nagy ritkán a nagymamával, vagy más családtaggal beszélnek magyarul. Legtöbbjük egész napos kétnyelvű iskolába jár (német vagy angol), iskola után sportolnak, gitáróra vagy más különóra mennek. Most tanulják a spanyol írás-olvasást is, és a második nyelv írás-olvasását. Szombaton, amikor társaik szórakoznak, klubba mennek, kirándulnak, barátokkal játszanak, a magyar származású gyermekek iskolába járnak, és tovább tanulnak. Miért? Mert a nagymama azt mondja, hogy az jó, és fontos. A gyermekek még nem tudják, hogy ez nekik jó lesz. Ők pihenni és szórakozni szeretnének, nem pedig egy tanteremben ülni és ezt a fura nyelvet tanulni. Ehhez hozzá kell fűzni, hogy a mai gyermekek nyugtalanabbak, fegyelmezetlenebbek, szemtelenebbek, kevés ideig tudnak odafigyelni, nehéz őket lekötöni. A *tanár* lelkes magyar származású önzetlen személy. Nem tanárnak tanult, de ha erre a munkára vállalkozik, nyilván szeret tanítani, szereti a gyermekeket, szereti magyarságát. Dolgozik egész héten, családjá van, gyermekei, akikkel törődni kell. Feladata nem könnyű: hogyan tudja elérni, hogy az órája érdekesebb, és élvezetesebb legyen, mint a többi gyermek szabadnapja. Hogyan éri el azt, hogy a gyermekek megszeressék és büszkékké legyenek arra, hogy beszélnek magyarul? Hogyan éri el azt, hogy remek dolog legyen a magyar iskolába járni? Ezek nehéz kérdések.

Tisztában vagyunk azzal, hogy a cél elsősorban felébreszteni mindenkiben a magyarság szeretetét, a magyar öntudatot. Egy olyan kört kell alkotni, ahol otthon érzik magukat, családban, szeretettel körülvéve, ahol óriási kincset őrzünk mindannyian, együtt. Ahol a tanulás nem tanulás, hanem játszva szórakozás, ahol ne "kelljen" magyarul beszélni, hanem "akarjunk" magyarul beszélni. Mindezt el lehet-e érni? Nehéz, de lehetséges.

A legelső nagy akadályunk maga a tananyag volt. A szülők azt kérték, hogy az első évben, ne tanítsuk még az írást, mivel két másik nyelvet tanulnak, és az már túl sok lenne, problémát is okozhat. Mit csinál egy tanár egy olyan diákkal, aki se nem beszél, se nem ír magyarul? Énekel. Igen, de mit? Nincs értelme *Boci boci tarkát* tanítani, ha azt sem tudja mi egy ajtó, mi egy ablak, asztal, szék. Ezekre a kérdésekre kerestük a választ, és rájöttünk, hogy szükségünk van saját tananyagra, amelyet ezekre a gyerekekre szabunk. Azzal is tisztában vagyunk, hogy a tanárok munkáját meg kell könnyíteniük. Kell tanári útmutatót is készíteni. Ezeket a gondolatokat tekintetbe véve, elkészült egy "kis munkafüzet", a gyermekek kis magyar barátja. A szókincset témakörök szerint állítottuk össze, kis egyszerű énekekkel, hiszen dallammal könnyebben ragadja meg az embert a sok új szó. A könyv rajzokkal van tele. Következzék a könyv szerzőjének ajánlása:

„Hogyan tanítsuk a magyar nyelvet olyan kezdő gyerekeknek, akik még csak nem is írnak és nem is olvasnak? 6 – 7 éves gyermekek figyelmét lekötni eleve nehéz feladat, mert tele vannak energiával és kevés ideig figyelnek oda, tehát sok változatos foglalkozást kell kigondolni. Ráadásul magyar szókincsük még nincs, legfeljebb néhány szót ismernek. Hogyan töltsünk ki egy órát? Hogyan érjük el, hogy ne legyen unalmas? Hogyan érjük el, hogy a gyerekek elsajátítsák a magyar hangok csengését és a magyar szavak értelmét? Ezekre a kérdésekre keresve választ készült ez a munkafüzet.

A cél az, hogy a gyerekek megtanuljanak egy alapszókinccset (főnevek, melléknevek és igék), nyelvtani magyarázat nélkül, asszociáció alapján. Ilyen korban a gyerekek nagyon szeretnek rajzolni, festeni, énekelni. Ezt feltétlenül használjuk ki. Minden szót, ami elhangzik az órán, rajzzal illusztráljuk. Mivel a szóbeli ismétlés unalmas, megpróbáltam sok éneket beiktatni, mert egy éneket akár ötször is elénekelnek, sőt, észrevétlenül miközben festenek, újra és újra szívesen eléneklük az új dalt. A cél nem csak az, hogy a gyerekek megtanuljanak magyarul, hanem főleg az, hogy megszeressék a magyar nyelvet!!

Az a fontos, hogy szívesen tanuljanak. Ez a munkafüzet fontos eszköz, mert nem egy egyszerű mindennapi munkafüzet, hanem ez "az én magyarul beszélő füzetem", ez egy élő füzet, ami beszél!!! Igen, ahogyan olvassák, beszél!! Készítettünk hozzá egy CD-t, amelyre énekeket, egyszerű szövegeket vettünk fel. Ezek a szövegek a munkafüzetben látható rajzokat kísérik. Miközben lapozgatjuk a füzetet, a CD-n hallhatjuk amit látunk. A gyerekek otthon is hallgathatják, órán is. Minél többször teszik fel, annál hamarabb fogják elsajátítani a kifejezéseket. Ha van egy mód arra, hogy kis magnóval felvegyük a gyerekek hangját az óra alatt, tegyük meg! A mikrofon remek eszköz, mert a gyerek fontosnak érzi magát és nagyon igyekszik jó eredményt elérni.

Az óra legyen változatos: egy kis beszéd képekkel kiegészítve, ismétlés festés közben, éneklés, hangszalagra felvétel, CD hallgatás. Összegezve: magyar beszéd tanításánál, kez-

dő szinten a három pillér: ÉNEK, RAJZ, HANGSZALAG VAGY CD. Ezzel a hármas módszerrel lekötjük a gyerekek figyelmét és megtanulnak magyarul.

Remélem ennek a munkafüzetnek mindenki hasznát veszi. Sok sikert kívánok!"

Körte és Szilva csoport

A csoport 8-9 éves diákokból áll. Vegyes csoport, van, aki otthon magyarul beszél, van, aki keveri a nyelvet, van olyan, aki nem magyar családból származik, mégis megtanulta a nyelvet. Most már tanulják a magyar betűket. Ehhez a csoporthoz és szinthez is készítettünk egy útmutatót a tanárok számára. A magyar betűket tanítjuk, de itt is kellett a saját tananyag. Miért? Elsősorban azért, mert a spanyol iskolában megtanulták a spanyol nyelv írását, tehát nekünk azokkal a betűpárokkal kell nagyon keményen dolgozunk, amelyek a két nyelvben igen különbözőek, mint például a C–K, vagy a H–J. Másodsorban olyan szavakat kell használnunk, amelyek tényleg hasznosak a mindennapi életben. A szókincsnek produktívnak kell lennie. A szavak, mondatok, szövegek úgy vannak összeállítva, hogy mindig csak azok az új betűk szerepelnek, amelyeket éppen tanultak. Tehát fokozatosan kerülnek bele az új hangok. Ez nem volt könnyű munka. Rengeteg játék, ötlet van a tanár számára, hogy hogyan gyakorolja százfajta módon az írást. Nem szabad azonban megfélekezni az olvasásról. A hangokat szép lassan le tudjuk írni, de ha aztán csak a jeleket látjuk, meg tudjuk fejteni, hogy mi van odaírva? Ehhez a Tarka Lepke című könyv nagyon hasznosnak bizonyult számunkra. Régen kiadott könyv, 1977-ben, külföldön élő magyarok számára. Nálunk nagyon bevált, még ma is nagy sikerrel használjuk.

Mi ebben a csoportban a legnagyobb kihívás? Azt elérni, hogy teljes mondatokban beszéljenek, hogy a toldalékok ott legyenek, ahol kell, hogy tudjanak magyarul mondatokat szerkeszteni, hogy ne csak szavakat mondjanak, hanem fogalmazzanak. Ebben segít az olvasás, a mesélés, a rajzok leírása, kis videók. Brumi kalandjait átírtuk: egyszerűsített és rövidített verzióban valóban élvezhető a csoportban tanulóknak. Készítettünk hozzá munkafeladatokat is. Ez a saját anyag nagyon hasznos ahhoz, hogy maximálisan ki tudjuk használni azt a pár órát, ami rendelkezésünkre áll, és munkánk valóban eredményes legyen.

Ennek a két csoportnak *Általános Ismeretek* órán bevezettük a Balassi Bálint Intézet által kiadott *Kiliki* könyv használatát. Tulajdonképpen a könyvnek a tartalma volt a vezérfonal, de a tanár készített külön játékokat, szemléltető anyagokat, nagy plakátokat, kártyákat, és a lehető legtöbb eszközzel egészítette ki, hogy a gyakori ismétlések ne váljanak unalmassá, és valóban hatékonyan működjön a könyv.

Cseresznye csoport

A csoportban 10-12 éves gyermekek tanulnak. Van köztük két magyarul beszélő és több vegyes szintű, sőt nagyon gyenge szintű is tanuló is. Hogyan tudjuk elérni, hogy aki tud

ne unatkozzon, és aki nem tud annak ne legyen túl nehéz? Ezek a gyerekek a Bécsben kiadott "Az én világom" (Pathy Livia, Seper Judith) című könyvvel dolgoznak, abban spanyolul is van magyarázat, fordítás, ami nagy segítség, és nagymértékben megkönnyíti a dolgunkat. Most kezdik felfedezni a két nyelv közti különbségeket, érdekességeket, most kezdenek rájönni, hogyan működik a magyar nyelv. Kíváncsiak, kérdeznek. Jövőre ezzel a csoporttal elkezdjük a Balassi Bálint Intézet által készített füzetek használatát (*Balassi füzetek* sorozat). Ez a csoport idén kezdte tanulni a magyar földrajzot, lassan, lassan ébresztjük bennük a vágyat, hogy megismerjék, honnan is származnak. Kamaszodó csoport, akiket nehéz lekötni, sok játékot és szórakoztató módszert kell kieszelni, előkészíteni és alkalmazni munkánk hatékonyságához.

Eper csoport

14-15 évesek kamaszok, fiúk és két szelíd kislány. Ők már voltak ösztöndíjjal Magyarországon. Nagyon élvezték, és talán már észreveszik, hogy érdemes a magyar nyelvet ápolni és érdemes megőrizni. Ők a Külföldi Magyar Cserkészszövetség magyarságismereti anyagával dolgoznak, hiszen magyarságismereti vizsgákat is kell tenniük. Készülnek földrajzból, történelemből, és irodalomból is. Az anyagnak nagyon nehéz a szókincse a mi diákjaink számára. Nagymértékben át kell dolgozni a szövegeket, mivel nem tudják egyedül elolvasni és megérteni. Idén, magyar nyelvórán a Balassi Intézet *Kalandra fel!* című füzetét használták, nagy sikerrel. A könyv sok olyan helyről mesél, amit ismernek már, a szókincs egyszerűbb, élvezetes, mert keveri a nyelvtant az általános ismeretekkel, és igen vonzóak a rajzai. Kitűnően megfelel ennek a korosztálynak, itt nálunk. Viszont nagy szükségük van ezen kívül automatizációs gyakorlatokra is. Ha nem gyűrjük a nyelvtani szabályokat, és nem ismétljük százszor a különböző szerkezeteket, nem sajátítják el. A nagy rejtély az, hogy miként tudjuk gyakorolni ezt élvezetes módon. A módszertan a kulcs. Minden lehet szórakoztató, ha megvan a módszer hozzá, ha megvan a szemléltető anyag, ha készülünk. De ahhoz, hogy a módszerre rátaláljunk, elsősorban ismerni kell pontosan a diákokat, milyenek, mit szeretnek, mit nem, milyen környezetben élnek, hogyan élnek, mi mindent csinálnak. Meg kell érteni, hogy miért ilyenek. A világ változik, és az új generációs gyermekek teljesen mások. Mások az igények, másképpen gondolkodnak, másképpen élnek. A nagy kérdés az, hogy ezeknek a diákoknak, milyen módszerrel tudnánk a lehető legvonzóbban átadni a magyar kultúrát. Nagy kihívás, nehéz feladat, de lehet!

Gesztenye csoport

A csoport három 18 éves lányból áll. Aranyat érnek. Hajlandóak továbbra is a magyar iskolába járni. A magyar nyelvet gyakorolják, és irodalmat tanulnak. Velük jövőre az ECL nyelvvizsgára szeretnénk készülni.

Idén felkért az iskola vezetősége, hogy mint tanfelügyelő segítsek az iskolában. Ez azért volt jó, mert minden tantárgynak az anyagát gondosan áttanulmányoztuk, a tanárok megkapták a tananyagot, és útmutatót az évre, mit és hogyan csináljanak. Tiszta volt mindenki előtt, hogy az évről mi a célja, hova kell jutnunk, és így a tanároknak is könnyebb volt. Bejártam órákra, hogy lássam, hogyan válik be a tananyag, hogyan működik a csoport, majd a tanárokkal átbeszéltük az óra menetét, és születtek közösen újabb ötletek, újabb megoldások. Ez egy igazi csoportmunka volt, ahol együtt húztuk a szekert. Bevezettünk két felmérő vizsgát, egyet év közepén, egyet év végén. Ez mindenkinek kihívást jelentett, tanároknak és diákoknak egyaránt. Ez motivált mindenkit, hogy az órán komolyan dolgozzon. Minden osztálynak külön-külön készítettünk felmérő vizsgákat.

Összegzés

A Zrínyi Ifjúsági Kör célja felébreszteni a magyar öntudatot már a kicsikben: legyenek büszkéek arra, hogy ezt a nehéz nyelvet tanulják, ezt, ami az ő örökségük. Szeressék ezt a nyelvet, szeressenek járni a magyar iskolába, érezzék, hogy oda tartoznak, hogy ez egy nagycsalád, ahol kincset őrzünk, és ez a kincs az övéké is. Mindemellett tanuljanak meg magyarul, beszéljenek magyarul, írjanak, olvassanak magyarul, mert Széchenyi szavával élve: *nyelvében él a nemzet*. Ha kihal a nyelv, kihal a nép. Nem elég pörköltet enni és pálinkát inni. A nyelv a legnagyobb kincsünk, amit teljes erőnkkel őriznünk kell. Ez a Zrínyi Ifjúsági Kör feladata. Ezért harcolunk szüntelenül már több mint 60 éve. Nehéz munka, de érdemes!!!